

De wijzere stem

De analyse van de partijprogramma's
op het thema migratie

JOUW STEM
MIJN STEM

Jouw stem, mijn stem

Hoe kun je de stem van een ander meenemen in het stembokje? Wij hebben de partijprogramma's doorgelicht op migratie en solidariteit. Wat zeggen de partijen écht over opvang, verblijf en detentie? In onze stemwijzer zie je in één oogopslag de verschillen.

Disclaimer

Deze stemwijzer richt zich alleen op het thema migratie. Dit kunnen we niet los zien van goed beleid over klimaat, bestaanszekerheid en vrouwenrechten. Het kan zijn dat een partij goed scoort op migratie, maar zich niet wil uitspreken tegen genocide in Palestina. Kijk daarom nooit naar één thema voordat je een keuze maakt. Deze analyse is gemaakt door Stichting LOS. Zij hebben de partijprogramma's van de genoemde partijen geanalyseerd op het thema migratie. Mocht je vragen of opmerkingen hebben over deze analyse, dan kun je een e-mail sturen naar info@stichtinglos.nl.

Hoofdthema's

1

Rechten voor mensen zonder
verblijfsvergunning

2

Strafbaarstelling illegaal verblijf

3

Vreemdelingendetentie

4

Asielprocedures, het EU-migratiepact en
terugkeer

5

Mensenrechtenverdragen

6

Arbeidsmigratie

7

Andere migratieredenen, discretionaire
bevoegdheid en migratiesaldo

1) Rechten voor mensen zonder verblijfsvergunning

Mensen zonder verblijfsvergunning zijn de meest kwetsbare groep migranten. Ze hebben alleen recht op medisch noodzakelijke zorg, juridische bijstand en minderjarige kinderen hebben recht op onderwijs. Mensen hebben geen recht op legaal werk, sociale voorzieningen of daklozenopvang.

Sinds jaar en dag bieden betrokken burgers, vaak met steun van de gemeente, opvang en begeleiding aan mensen zonder verblijfsvergunning. Na een juridische procedure werd het Rijk in 2014 verplicht om te betalen voor de opvang die we nu kennen als de 'bed, bad en brood –voorziening'. In vijf grote steden werd dit later LVV (Landelijke Vreemdelingen Voorziening). Sinds dit jaar betaalt het Rijk niet meer voor opvang.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Opvang en begeleiding zijn belangrijk om dakloosheid te voorkomen en alsnog uitwegen uit hun leven zonder papieren te vinden. Daarom gaan veel gemeenten zelf door met het financieren van organisaties die bed, bad en brood aanbieden. Maar dit is afhankelijk van de goodwill en de financiële ruimte bij gemeenten.

Wat zeggen de partijen?

GL-PvdA wil dat iedereen en dus ook mensen zonder papieren recht hebben op eerste levensbehoeften en dat betekent zorg, onderdak, eten en rechtsbijstand. De partij wil voorkomen dat mensen zonder papieren op straat moeten leven. D66 schrijft iets vergelijkbaars: ook ongedocumenteerde mensen houden recht op basisvoorzieningen zoals maaltijden, onderdak en zorg via de 'bed, bad en brood-regeling'. Vanuit hier wordt gewerkt aan een realistisch perspectief: legaal verblijf in Nederland of

terugkeer. Volt wil ook de regeling terug, met toegang tot gezondheidszorg én arbeidsrechten. NSC en BBB zeggen hier niets over.

Er zijn wel verschillen tussen hoe partijen de opvangregeling terug willen halen. Voor D66 en CU is het belangrijk dat gewerkt wordt aan terugkeer of legaal verblijf. Dat klinkt misschien logisch, maar als die regels strikt zijn, dan worden er ook mensen uitgesloten. De SGP vindt ook dat afgewezen asielzoekers recht hebben op opvang zolang gewerkt wordt aan terugkeer.

PvdD is explicieter dan andere partijen en zegt geen onderscheid te willen maken tussen mensen met en zonder papieren als het gaat om toegang tot dag- en nachtopvang, begeleiding, zorg, onderwijs, onderdak, en legaal werk. BIJ1 zegt hetzelfde: iedereen heeft recht op toegang tot basisvoorzieningen zoals opvang, medische zorg, voedsel, werk, taallessen en hoger onderwijs.

De rechtse partijen denken hier anders over: Ja21 en FvD willen alle opvang voor mensen zonder verblijfsvergunning stoppen, PVV wil de voorzieningen verbieden en FvD wil bovendien gemeenten beboeten die hiermee doorgaan. VVD zegt hier niets over in het partijprogramma.

PvdD wil dat alle jongeren die hier zijn opgegroeid toegelaten worden tot het MBO, HBO en WO, ook na hun 18de verjaardag. BIJ1 wil dat alle ongedocumenteerde mensen mogen studeren. Volt zegt dat mensen zonder papieren legaal zouden moeten mogen werken in Nederland.

Partij / standpunt	Opvang voor ongedocumenteerde mensen	Andere rechten voor ongedocumenteerde mensen
BIJ1		
PvdD		
SP		
GL-PvdA		
Volt		
Denk		
D66		
CU		
NSC		
CDA		
SGP		
PVV		
BBB		
VVD		
Ja21		
FvD		

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.

2) Strafbaarstelling illegaal verblijf

Voor het zomerreces werd er een amendement aangenomen in de Tweede Kamer waardoor mensen zonder verblijfsvergunning strafbaar kunnen worden in Nederland. Daarnaast werd ook de hulp aan deze mensen strafbaar, maar daar ontstond al snel ophef over. Na een negatief oordeel van de Raad van State besloot de minister de wet aan te passen waardoor illegaal verblijf wel strafbaar is maar hulp niet. Het parlement moet hierover nog beslissen.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Mensen zonder verblijfsvergunning, die al kwetsbaar zijn, durven de straat niet meer op, lopen een nog groter risico om uitgebuit te worden en zullen bang zijn om hulp te zoeken.

Bovendien wordt de weg naar legalisering afgesloten als mensen een strafblad krijgen.

Wat vinden de partijen?

GL-PvdA, D66, CU, PvdD, Volt en SP zijn tegen de strafbaarstelling van illegaal verblijf en ook tegen strafbaarstelling van hulp. Voor BIJ1 is 'geen mens illegaal', waarmee dit natuurlijk ook niet strafbaar kan zijn.

CDA, NSC en SGP willen het niet meewerken aan terugkeer bestraffen. BBB en SGP willen incidentele noodhulp niet bestraffen, maar structurele en commerciële hulp wel.

VVD, Ja21, FvD en PVV zijn voor strafbaarstelling van illegaal verblijf. Ja21 en PVV willen ook strafbaarstelling hulp, VVD wil alleen medici die hulp verlenen niet bestraffen.

FvD spreekt zich hier niet over uit.

Partij / standpunt	Strafbaarstelling ongedocumenteerde mensen	Strafbaarstelling hulpverleners
BIJ1		
PvdD		
SP		
GL-PvdA		
Volt		
Denk		
D66		
CU		
NSC		
CDA		
SGP		
PVV		
BBB		
VVD		
Ja21		
FvD		

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.

3) Vreemdelingendetentie

Vreemdelingendetentie is een gevangenis voor mensen die vastzitten omdat ze geen geldige verblijfsvergunning hebben, niet omdat ze een misdrijf gepleegd hebben. Onze Vreemdelingenwet laat toe dat mensen hier soms maanden vast kunnen zitten. Het doel is om mensen gedwongen het land uit te zetten, maar vaak kan of lukt dit niet. De omstandigheden zijn als in een gevangenis, maar zonder dagprogramma.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

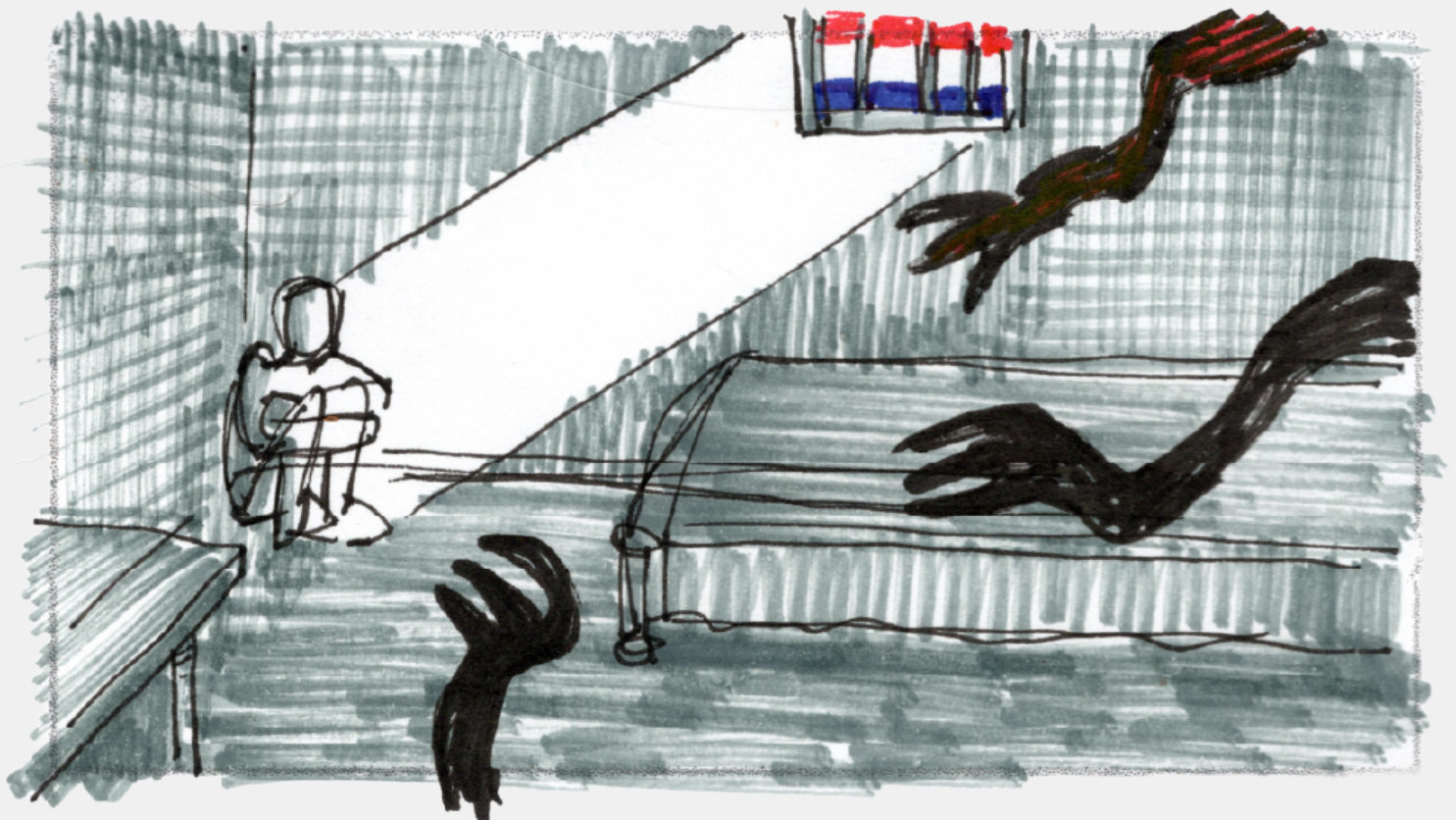
Vreemdelingendetentie is erg onrechtvaardig, omdat ingesloten mensen geen strafbaar feit hebben begaan. Vanwege de onzekerheid over

de duur en de afloop is het ook stressvol. Als uitzetting niet lukt (in de helft van de gevallen), zijn mensen vaak hun woning en eventueel werk kwijt.

Wat willen de partijen?

GL-PvdA, Volt, CU en SGP willen vreemdelingendetentie alleen onder strikte voorwaarden, en geen detentie van kinderen. BIJ1 wil helemaal geen detentie en deportaties.

Rechtse partijen zijn voor en Ja21 spreekt zich uit voor enkelbanden voor afgewezen asielzoekers.

Partij / standpunt	Detentie	Detentie van kinderen
BIJ1		
PvdD		
SP		
GL-PvdA		
Volt		
Denk		
D66		
CU		
NSC		
CDA		
SGP		
PVV		
BBB		
VVD		
Ja21		
FvD		

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.

4) Asielprocedures, het EU-migratiepact en terugkeer

1) Asiel- en Migratiepact

De Europese Unie heeft regels voor migratie waar Nederland zich aan moet houden. Een belangrijk voorbeeld is het nieuwe Asiel- en Migratiepact. Dit is in 2024 afgesproken en alle EU-landen moeten deze regels vanaf juni 2026 toepassen. In dit pact staat bijvoorbeeld dat asielzoekers minder bescherming krijgen tijdens hun procedure. Ook komen er strengere regels die bepalen dat het eerste land waar een asielzoeker aankomt, verantwoordelijk is voor de asielaanvraag (dit is een aanpassing van de oude Dublinregels). En het wordt makkelijker om een land 'veilig land van herkomst' of 'veilig derde land' te noemen, waardoor mensen sneller kunnen worden teruggestuurd.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Dit pact is zwaar bediscussieerd, en de linkse fracties in de EU zijn hier zeer kritisch op. Dit is terecht: Europa staat niet voor niets bekend als Fort Europa, met Frontex als Europees leger met een enorm budget. Frontex ligt onder vuur wegens pushback over zee en inmiddels ook land, maar wordt beschermd door de Europese Unie. Voor mensen die migreren is dit pact dramatisch.

In landen zoals Spanje, Italië, Griekenland en Kroatië, waar asielzoekers eerst aankomen, zijn de omstandigheden voor asielzoekers én voor statushouders slecht. Daarom reizen asielzoekers vaak door naar landen waar ze beter geholpen worden of waar hun familie woont. De strenge regels van het Pact zullen ervoor zorgen dat zij langere tijd onder de radar moeten blijven om deze regels te ontlopen. Dat zorgt voor meer mensen in kwetsbare situaties.

Wat willen de partijen?

GL-PvdA, CDA, D66, Volt, CU, SGP, NSC, JA21 en BBB zijn vóór invoering van het Asiel- en Migratie Pact. PvdD en BLJ1 willen dit niet invoeren, maar dat kan eigenlijk niet zonder uit de EU te stappen.

2) Asielprocedures

Veel partijen willen asielprocedures bemoeilijken, bijvoorbeeld door minder rechtsbijstand te geven en de mogelijkheid van herhaalde asielverzoeken te beperken.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Veel afgewezen asielzoekers blijken, met begeleiding, alsnog recht te hebben op een verblijfsvergunning. Strengere procedures betekenen dat het voor hen moeilijker is om hun recht te halen. Als rechtsbijstand ingeperkt wordt, worden ze nog meer afhankelijk van hulpverleners. Ook zullen ze langere tijd zonder verblijfsvergunning moeten overleven.

Wat willen de partijen?

Met name rechtse partijen willen asielprocedures inperken. CDA en Ja21 willen niet meer dat asielverzoeken 'gestapeld' worden. SGP wil herhaald asiel ontmoedigen door rechtsbijstand te verlagen of een maximum te stellen aan aantal asielverzoeken die iemand kan doen. BBB wil alleen herhaalde aanvraag toestaan na verblijf buiten de EU. PVV wil een asielstop, een behandelstop en wil ook dat er helemaal niet meer geprocedeerd kan worden tegen een afgewezen asielaanvraag. Ja21 wil hoger beroep en rechtsbijstand in asielprocedures schrappen. SGP wil geen asielverzoeken van 'veiligelanders'

(zoals asielzoekers uit de VS, EU en Noord-Afrika) in behandeling nemen

asielzoekers, voor wie de huidige routes te gevaarlijk zijn, een kans te geven.

3) Veilige routes voor asielzoekers en hervestiging

Er bestaat geen mogelijkheid om asiel te vragen vanuit het buitenland. Daarom moeten asielzoekers vaak via onveilige routes naar Europa reizen. Bijvoorbeeld via Libië waar mensen het risico lopen in detentiecentra terecht te komen waar ze gemarteld worden of via smokkelboten over de Middellandse zee. Ook is de grens bij Polen levensgevaarlijk om over te steken.

Met 'hervestiging' worden vluchtelingen uit kampen buiten de EU uitgenodigd en zo is dit een veilige route naar Europa. Momenteel nodigt Nederland 750 mensen per jaar uit voor 'hervestiging', een fractie van het totaal aantal mensen dat hier veiligheid zoekt.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Vanzelfsprekend zijn veilige routes voor asielzoekers belangrijk. Maar als je alleen asiel kunt aanvragen buiten Europa dan is dat ook heel beperkend. Er is geen controle op de selectie van groepen die uitgenodigd worden.

Wat willen de partijen?

BIJ1, DENK, PvdD en Volt willen veilige migratieroutes creëren voor vluchtelingen. Volt noemt expliciet visa voor journalisten, activisten, wetenschappers en kunstenaars die in eigen land worden vervolgd. Volt wil ook makkelijkere routes voor humanitaire migratie.

GL-PvdA wil het aantal hervestigingen vergroten waardoor meer vluchtelingen naar Nederland kunnen komen zonder gebruik te maken van gevaarlijke routes. VVD, D66, SGP en FvD willen in de toekomst alléén een hervestigingsmodel. De rechtse partijen gebruiken dit om 'grip te krijgen op asielmigratie' en de aantallen te beperken. Volgens D66 is het bedoeld om juist kwetsbare

4) Terugkeerverordening

Binnen de Europese Unie wordt momenteel onderhandeld over de Terugkeerverordening. Als deze wordt aangenomen mag vreemdelingendetentie vaker worden ingezet, en wordt het ook mogelijk om 'terugkeerhubs' in te richten in landen buiten de Europese Unie. Daar zouden afgewezen asielzoekers dan naar teruggestuurd kunnen worden.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Sommige herkomstlanden geven geen visa voor terugname van hun landgenoten. Vreemdelingendetentie duurt dan lang en leidt niet tot terugkeer. Het is voor Nederland dan verleidelijk om deze mensen naar een ander land over te brengen. Vandaar de aankomende deal met Oeganda. Maar daar zijn ze uit het zicht en het is onduidelijk hoe ze daar worden behandeld en hoe lang ze daar moeten blijven.

Wat willen de partijen?

CDA, SGP, NSC, Ja21, BBB en FvD willen terugkeerhubs inrichten. GL-PvdA, PvdD en Volt spreken zich hier duidelijk tegen uit.

Partij / standpunt	Invoeren Asiel en Migratiepact	Strengere regels voor asiel	Hervestiging	Terugkeerhubs
BIJ1				
PvdD				
SP				
GL-PvdA				
Volt				
Denk				
D66				
CU				
NSC				
CDA				
SGP				
PVV				
BBB				
VVD				
Ja21				
FvD				

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.

5) Mensenrechtenverdragen

Migratiewetgeving moet altijd passen in de internationale en Europese mensenrechtenverdragen. Denk hierbij aan het Vluchtelingenverdrag, de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Mensenrechtenverdragen zijn essentieel voor het bewaken van de humanitaire grondrechten. Tornen aan deze verdragen betekent voor iedereen verlies.

Wat willen de partijen?

CDA, D66, VVD, JA21, SGP, NSC, BBB, FvD en PVV willen een aanpassing van het vluchtelingenverdrag, omdat dat verdrag hen verplicht om te veel statussen te verlenen. JA21, SGP, NSC, FvD en PVV willen zelfs alle mensenrechtenverdragen die ons belemmeren opzeggen.

Partij / standpunt	Vluchtelingenverdrag	Andere mensen- rechtenverdragen
BIJ1		
PvdD		
SP		
GL-PvdA		
Volt		
Denk		
D66		
CU		
NSC		
CDA		
SGP		
PVV		
BBB		
VVD		
Ja21		
FvD		

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.

6) Arbeidsmigratie

1) EU-arbeidsmigranten

Er zijn verschillende soorten arbeidsmigranten. Een groot deel komt uit de EU en kan op grond van het vrij verkeer van werknemers in Nederland komen werken. Zolang zij in hun inkomen voorzien, hebben ze een vergunning voor verblijf in Nederland en recht op sociale zekerheid. Maar als ze geen inkomen meer hebben, raken ze deze rechten meestal kwijt. EU-arbeidsmigranten hebben vaak laagbetaalde banen en zijn afhankelijk van hun werkgever voor de uren die ze mogen werken, hun woonruimte en hun ziektekostenverzekering. Dat maakt ze extreem kwetsbaar. Als ze hun werk verliezen, raken ze meestal dakloos zonder recht op daklozenopvang. Dakloze EU-arbeidsmigranten worden steeds zichtbaarder in de grote steden.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Het is belangrijk voor EU-arbeidsmigranten om beschermd te worden tegen misbruik door werkgevers. Het is onrechtvaardig dat iemand bij verlies van werk woonruimte verliest en nauwelijks aanspraak kan maken op sociale voorzieningen. Zo plukt Nederland de vruchten van goedkope arbeidskrachten zonder verantwoordelijkheid te dragen.

Wat willen de partijen?

Bijna alle partijen willen dat EU-arbeidsmigranten fatsoenlijk worden behandeld. CDA, GL-PvdA, CU, DENK, CU, NSC en JA21 willen selectiever zijn door geen bedrijven te stimuleren die alleen drijven op goedkope arbeidskrachten.

2) Vakkrachten van buiten de EU

Ondanks de grote groep EU-arbeidsmigranten blijven er nog onvervulde vacatures over, bijvoorbeeld voor vakkrachten. Er bestaat een mogelijkheid om daarvoor mensen van buiten de

EU uit te nodigen, maar daar zijn strikte vereisten voor. Zo moet bewezen worden dat er niemand in Nederland of de EU bereid is dit werk te doen. De regeling wordt momenteel niet veel gebruikt. Ook zijn er Europese Richtlijnen die het mogelijk maken om bijvoorbeeld circulaire migratie toe te staan voor seizoensarbeid. Nederland heeft deze richtlijn formeel wel ingevoerd maar met zulke strenge voorwaarden dat hij niet gebruikt wordt.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Het zou een kans zijn voor iedereen als mensen zonder verblijfsvergunning legaal aan het werk kunnen. Dat biedt meer bescherming voor de werknemers en geeft hen de kans om hun toekomst op te bouwen.

Wat willen de partijen?

Voor arbeidsmigratie van zogenaamde 'derdelanders' (van buiten de EU) willen CDA en BBB een circulaire vakkrachtenregeling invoeren. GL-PvdA wil ruimte voor immigratie van vakkrachten. VVD, D66 en Volt willen meer ruimte voor (selectieve) arbeidsmigratie. SGP wil geen arbeidsmigranten van buiten de EU. FvD wil alleen tijdelijke werkvergunningen voor economisch waardevolle migranten die 'cultureel compatibel' zijn, zoals ze dat noemen.

3) Kennismigranten

Tenslotte kent Nederland een soepele Kennismigrantenregeling. Voor wie een baan vindt met een hoog inkomen, is het eenvoudig om een visum te krijgen voor Nederland. Voor studenten die in Nederland zijn opgeleid of onderzoekers die hier onderzoek gaan uitvoeren, zijn de inkomensvereisten nog een stuk lager. Als kennismigranten eenmaal hier zijn, maken ze gebruik van een regeling waardoor ze minder belasting betalen.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Voor jongeren die in Nederland legaal studeren,

soms nadat ze hier opgroeiden zonder verblijfsvergunning, is de kennismigrantenregeling een belangrijke route om legaal te kunnen blijven.

Wat willen de partijen?

De Kennismigrantenregeling is voor veel partijen

aantrekkelijk: CDA, JA21 en BBB willen de regeling behouden. GL-PvdA, VVD, NSC, Volt en FvD willen die aanscherpen zodat niet alleen het salaris telt maar ook de inhoud van het werk. NSC, Volt, CU, PvdD en BIJ1 wil de fiscale voordelen van kennismigranten afschaffen.

Partij / standpunt	Fatsoenlijke behandeling EU-arbeidsmigratie	Vakkrachten van buiten EU toelaten	Kennismigratie
BIJ1			
PvdD			
SP			
GL-PvdA			
Volt			
Denk			
D66			
CU			
NSC			
CDA			
SGP			
PVV			
BBB			
VVD			
Ja21			
FvD			

7) Andere migratieredenen, discretionaire bevoegdheid en migratiesaldo

1. Gezinsmigratie

Asielzoekers die een status krijgen mogen hun kerngezin uitnodigen, dat heet gezinshereniging. Daarvoor is de belangrijkste voorwaarde dat het gezin al bestond voor de vlucht.

De meeste verblijfsvergunningen voor verblijf als gezinslid worden ingediend door gewone burgers uit Nederland. Daarvoor gelden nu al strenge voorwaarden: het gezinslid moet vanuit het land van herkomst de aanvraag doen, het nieuwe gezinslid moet geslaagd zijn voor een taaltoets en de Nederlandse partner moet voldoende verdienen. Een gezinsmigrant blijft voor de verblijfsvergunning jarenlang afhankelijk van de partner in Nederland.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Nóg strengere regels voor het uitnodigen van gezinsleden, zowel voor vluchtelingen als voor burgers in Nederland, maken het nóg moeilijker voor gezinnen om samen te zijn. Soms zal een partner noodgedwongen zonder verblijfsvergunning in Nederland blijven. Afhankelijkheid legt veel druk op de relatie, voor beide kanten.

Wat willen de partijen?

De PVV wil een complete stop op gezinshereniging voor asielzoekers. PvdA-GL is tegen beperkingen op gezinshereniging.

Over alle andere gezinsmigratie wordt meer gezegd. BIJ1 wil de inkomenseis afschaffen en huwelijksmigranten direct een onafhankelijke status geven. En slachtoffers van huiselijk geweld moeten volgens BIJ1 altijd geholpen

worden, ook als het gaat om slachtoffers zonder status. Die krijgen nu nog moeilijk toegang tot de vrouwenopvang. Volt wil gezinsmigratie vergemakkelijken. Ja21 wil daarentegen het aantal huwelijkspartners dat iemand gedurende zijn leven mag uitnodigen beperken tot 1 en de partij wil ook de inkomenseis ophogen.

2. Studie

Een andere reden waarom mensen naar Nederland komen, is om hier te studeren. Er studeren vrij veel Europese jongeren in Nederland. Maar ook studenten uit bijvoorbeeld China, de VS, India of Turkije komen hier. Voor hen geldt een verhoogd collegegeld, tot wel €20.000 per jaar. Jongeren die in Nederland zijn opgegroeid zonder verblijfsvergunning (Dreamers) gebruiken deze route soms ook om hier legaal te worden en verder te kunnen studeren, enkele instellingen voor hoger onderwijs helpen daarbij door voor hen als uitzondering het collegegeld te verlagen.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Jongeren zonder verblijfsvergunning die in Nederland opgroeien willen graag verder studeren na hun 18de. De huidige wetgeving maakt dat heel moeilijk. Dit belemmert hun ontwikkeling.

Wat willen de partijen?

CU, SGP, Ja21, FvD en PVV willen minder studiemigratie. NSC wil dat collegegeld voor studenten van buiten de EU wordt verhoogd. Dat zou de toelating van studenten van buiten de EU aan banden leggen. Dat waren er in het studiejaar

2024 ongeveer 13.000 op het totaal van 40.000 buitenlandse studenten.

3. Discretionaire bevoegdheid

Tot 2019 kon de minister een verblijfsvergunning geven in bijzondere omstandigheden, de zogenaamde discretionaire bevoegdheid. In 2019 werd de wet aangepast en zijn de criteria hiervoor zo streng dat niemand er meer onder valt. Maar eigenlijk is het wel belangrijk om een route uit de illegaliteit te hebben in bijzondere situaties. Denk bijvoorbeeld aan gewortelde kinderen. Mede vanwege het Kerkasiel in Kampen spreken sommige partijen zich momenteel uit voor een pardonregeling voor gewortelde kinderen. Dat betekent dat kinderen die hier al jaren zijn, de taal spreken en geworteld zijn hier mogen blijven, automatisch met hun ouders.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Voor mensen zonder verblijfsvergunning is het belangrijk om een weg naar legaal verblijf te vinden. Voor schrijnende situaties, zoals bijvoorbeeld kinderen die hier opgroeien, gezinnen die hier geworteld zijn en mensen die hier al lang zijn, moet hiervoor een oplossing geboden worden.

Wat willen de partijen?

SGP is tegen een structurele pardonregeling. NSC wil dat mensen alleen via legale migratie kunnen legaliseren, waardoor elke pardonregeling onmogelijk wordt.

CDA en DENK en SGP willen dat de discretionaire bevoegdheid terugkomt voor alle schrijnende situaties. BIJ1 wil een structurele pardonregeling.

GL-PvdA, D66, CU, Volt, PvdD en BIJ1 willen een regeling voor gewortelde kinderen, PvdD en BIJ1 ook voor staatloze mensen. BIJ1 wil dat inwoners van ex-koloniën makkelijker de Nederlandse nationaliteit kunnen krijgen.

4. Migratiesaldo

Verschillende partijen omarmen het standpunt van de Commissie van Zwol, die om demografische redenen pleit voor het beperken van immigratie. Partijen pleiten op grond van dit rapport voor een immigratieplafond. Dat is ingewikkeld omdat er verschillende soorten migranten zijn, met verschillende migratieredenen en bijbehorende rechtspositie. Die kun je niet zomaar in een gezamenlijk maximum passen.

Voorbeeld hiervan is de grootste groep immigranten: EU-burgers. Zij vormen bijna de helft van de totale immigratie. Zij hebben vrij verkeer van personen volgens het EU-verdrag en kunnen dus moeilijk tegengehouden worden. Asielzoekers vormen ongeveer 10% van het totaal. Wel blijven asielmigranten vaak langer dan andere groepen. Het totale migratiesaldo was in 2024 iets meer dan 100.000 personen.

Wat betekent dit voor mensen zonder verblijfsvergunning?

Het is onmogelijk om een maximum vast te stellen aan migratie. Het suggereert een verband tussen maatschappelijke problemen en migranten. Dit is er niet. Als het gaat om asiel: dit zou hier in ieder geval buiten gelaten moeten worden. Dit maakt een klein deel van het geheel uit, het is moeilijk voorspelbaar en bovendien zijn er internationale verdragen waar we ons aan moeten houden.

Wat zeggen de partijen?

GL-PvdA wil een gemiddeld migratiesaldo van 40-60.000 per jaar, SP wil 40.000 en NSC wil een richtgetal van maximaal 50.000 per jaar. CU en SGP noemen geen aantal, en Ja21 wil een juridisch verankerd migratieplafond. FvD wil een negatief migratiesaldo.

BBB wil een maximum van 15.000 asielzoekers per jaar toelaten, dat is ongeveer de helft van het aantal dat in 2024 asiel zocht. Ja21 wil een 'strak richtgetal' voor hervestiging van asielzoekers 'met meerwaarde voor Nederland'. Beide partijen spreken zich niet uit over de uitvoerbaarheid: op welke gronden zouden asielzoekers geweigerd kunnen worden en waar zouden ze dan heen gestuurd kunnen worden zonder asielbeoordeling?

Partij / standpunt	Gezinsmigratie	Studiemigratie	Discretionair	Migratiesaldo
BIJ1				
PvdD				
SP				
GL-PvdA				
Volt				
Denk				
D66				
CU				
NSC				
CDA				
SGP				
PVV				
BBB				
VVD				
Ja21				
FvD				

Helemaal voor

Voor

Neutraal

Tegen

Helemaal tegen

Staat er bij een partij geen bolletje? Dan zegt de partij in haar programma niets over deze stelling.